

Kontroll- og konstitusjonskomiteen
Stortinget
0026 Oslo

Oslo, 19. mars 2026

Spørsmål knyttet til utenriktjenesten

Jeg viser til brev datert 12. mars 2026 med oppfølgingsspørsmål til mine svar til kontroll- og konstitusjonskomiteen i brev datert 24. februar og 10. mars 2026.

Andre del av spørsmål 1, og spørsmål 2 i komiteens brev gjelder forhold som fant sted i en periode da jeg ikke var utenriksminister. Som redegjort for i mine foregående brev, har jeg i henhold til konstitusjonell praksis ikke tilgang til organinterne dokumenter i Utenriksdepartementet fra perioder da jeg ikke var utenriksminister. Besvarelsen av disse spørsmålene har jeg derfor overlatt til mitt embetsverk. Jeg finner det av samme grunn ikke riktig å ta stilling til om Utenriksdepartementets håndtering av IPI-varselet i perioden da departementet var ledet av Ine Eriksen Søreide var heldig eller uheldig (spørsmål 3 andre del).

Jeg har besvart spørsmål 4, som gjelder perioden da statsminister Støre var utenriksminister. Spørsmål som gjelder generelle rutiner, retningslinjer eller faktaopplysninger, har jeg besvart selv.

Spørsmål 1.

Det følger av sikkerhetsloven § 8-11 at personer som er klarert og autorisert plikter å varsle autorisasjonsansvarlig om forhold som kan være av betydning for deres sikkerhetsmessige skikkethet. Ved mottak av slike opplysninger, følger det av Utenriksdepartementets retningslinjer for personellsikkerhet at autorisasjonsansvarlig skal orientere Seksjon for sikkerhet og eiendom (ved sikkerhetsleder og medarbeidere med ansvar for personellsikkerhet). Seksjon for sikkerhet og eiendom vurderer betydningen av forholdet for den klarertes sikkerhetsmessige skikkethet, og beslutter om opplysningene som mottas, skal rapporteres til Sivil klareringsmyndighet (SKM).

Sikkerhetsloven § 8-5 tiende ledd bestemmer at opplysninger som SKM får i forbindelse med personkontroll, ikke kan benyttes til andre formål enn vurdering av om personen er sikkerhetsmessig skikket. Forskrift om virksomheters arbeid med forebyggende sikkerhet (virksomhetssikkerhetsforskriften) § 77 regulerer hvordan slike opplysninger skal oppbevares og utveksles. Reglene må sees i lys av at personopplysninger i klaringssaker avgis av enkeltpersoner under opplysningsplikt, og ofte er av personsensitiv karakter. Opplysningene kan være underlagt taushetsplikt i medhold av forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1, og kan også være skjermingsverdig informasjon og i visse tilfeller gradert. Departementet finner det derfor ikke naturlig å gå nærmere inn på oppfølgingen av sikkerhetsklareringen til konkrete enkeltpersoner.

Spørsmål 2.

Børge Brende har opplyst til Utenriksdepartementet at han fratrådte sin stilling i World Economic Forum (WEF) med umiddelbar virkning før han ble utnevnt til utenriksminister i 2013, og at han tiltrådte på nytt i WEF først etter at han gikk av som utenriksminister i 2017. Videre har han opplyst at han ikke hadde styreverv eller andre verv i WEF i perioden han var utenriksminister.

Spørsmål 3.

Utenriksdepartementet har en rekke berøringspunkter og løpende kontakt med Riksrevisjonen, både i forbindelse med årlig regnskapsrevisjon og konkrete etterlevels- og forvaltningsrevisjoner. Departementet er ikke kjent med et lignende tilfelle som den nevnte saken, og det foreligger ingen vanlig måte å håndtere slike tilfeller på.

Spørsmål 4.

Den skriftlige korrespondansen mellom Rød-Larsen og Arkivverket ble sendt komiteen 10. mars som vedlegg til spørsmål 30. Der lå også vedlagt brev av 11. februar 2026 fra Utenriksdepartementet til Rød-Larsen ved hans advokat. Vedlagt ligger brevene fra Utenriksdepartementet og Nasjonalarkivet som senere er sendt Rød-Larsen ved hans advokat. Departementet har ikke arkivert annen korrespondanse med Rød-Larsen om hans arkiv.

Slik jeg leser dokumentene i saken bygger ikke Utenriksdepartementet på en ulik arkivfaglig forståelse i brevene til Egeland og Juul i mars 2006 og i omtalen av Rød-Larsens arkiv, slik jeg oppfatter at legges til grunn i komiteens spørsmål 4. I brevene fra departementet til hhv. Mona Juul og Jan Egeland 22. og 24. mars 2006 står det (min utheving):

«Aktører uavhengig av formell status eller rolle som opptrer på vegne av en offentlig institusjon er pliktig til å levere dokumenter som skapes til etatens arkiv for

journalføring og oppbevaring. At en prosess er hemmelig er ikke et argument for ikke å levere dokumenter til arkiv. Graderte dokumenter iht Sikkerhetsloven og Beskyttelsesintruksen skjermes iht eget regelverk, både internt og eksternt. Dersom dokumenter ikke kan sendes til arkiv pga sensitivitet skal slike dokumenter leveres til arkiv i etterkant når sakens sensitivitet er redusert.

Det betyr at alle dokumenter som ble produsert av ansatte i Utenriksdepartementet i tilknytning til Oslo prosessen er forvaltningsdokumenter og ikke private dokumenter.»

Noen dager senere, sendte Arkivverket brev til Terje Rød-Larsen, etter avtale med departementet. Dette underbygger at man også den gang ønsket å få dokumentene inn i nasjonale arkiver.

Som redegjort for i mitt svarbrev 10. mars, tyder dokumentasjonen på at departementets arkivfaglige forståelse den gang var at Rød-Larsen ikke var omfattet av departementets arkivplikt, fordi han ikke var ansatt i Utenriksdepartementet frem til undertegningen av Oslo-avtalen.

Vedlegget «Status for arkivmaterialet fra Osloprosessen_Endelig» er *Nasjonalarkivets* vurdering fra mars 2026. Det ble, så vidt departementet er kjent med, ikke gjort noen tilsvarende skriftlig arkivvurdering av Utenriksdepartementet i 2006.

I dag legger Utenriksdepartementet Nasjonalarkivets arkivfaglige vurdering fra 2026 til grunn. Samtidig anser departementet det som lite sannsynlig at det er behov for dokumentene i departementets løpende saksarkiv knyttet til Midtøsten, og det tas sikte på å overføre dokumentene til Nasjonalarkivet.

Som det fremgår av mitt brev av 10. mars 2026, mottok Utenriksdepartementet 6. mars 2026 et brev fra Økokrim der de informerte om at de hadde tatt beslag i dokumenter som omhandler Oslo-avtalen i forbindelse med etterforskningen av Rød-Larsen og Juul. Økokrim opplyste at de behøver noe tid til å skanne dokumentene, før disse kan overleveres til Utenriksdepartementet. Det er avtalt at overlevering vil skje etter at Utenriksdepartementet 26. mars har flyttet til nytt regjeringskvartal.

Funn av graderte dokumenter på avveie er alvorlig. I slike tilfeller må departementet gjennomgå dokumentene for å kontrollere om disse var graderte, før man kan ta stilling til om forholdet skal anmeldes. Utenriksdepartementet har opprettet dialog med Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) med tanke på blant annet å rapportere avvik knyttet til skjermingsverdig ugradert informasjon og gradert informasjon.

Utenriksdepartementet har allerede iverksatt tiltak for å spore opp og sikre dokumenter som skulle vært i vårt arkiv.

Lørdag 14. mars fikk Utenriksdepartementet og Nasjonalarkivet, etter samtykke, tilgang til Rød-Larsen og Juuls kjellerbod for å hente ut ytterligere dokumenter. Det ble samlet inn fem esker med dokumenter, som nå oppbevares i Utenriksdepartementet. I forståelse med Nasjonalarkivet er departementet i gang med å gjennomgå disse dokumentene, for å identifisere hvilke dokumenter som hører hjemme i departementets arkiver.

Med vennlig hilsen,

A handwritten signature in blue ink, reading "Espen Barth Eide". The signature is fluid and cursive, with the first name "Espen" being the most prominent part.

Espen Barth Eide